

čitne, obilujoče interesantnih podrobnosti. Žal, da se je pisec teh črtic preznatno omejil ravno v tej smeri, saj potopisi najdejo dovolj odjemalcev . . . Čitanja vredno je „Potovanje na Njegovega Veličanstva ladjici »Zenta«, ki se ga je udeležil l. 1899. za časa boksarske vstaje ter ga v svojem narečju pripoveduje priprost ogrski Slovenec, M. Damjan.

A. Debeljak.

F. S. Finžgarjevi zbrani spisi. I. zvezek. Pod svobodnim solncem. Povest davnih dedov. 1. knjiga. V Ljubljani, 1912. Založila Katoliška bukvarna. 8°. 284 str. Cena broš. 3 K, vez. 4 K. (Leposlovna knjižnica, 10. zvezek).

Ta široko zasnovani roman nam riše boje Iztoka, hrabrega vodje podonavskih Slovanov z Bizantinci za časa Justinijana. Finžgarjeva invencija je originalna, kljub temu, da spominja vedno veseli, zviti in strahopetni pevec in pivec Radovan na debelega poljskega viteza Zaglobo in hunski poveljnik Tunjuš v svoji strasti do Ljubinice na Tatarja Azijo. Avtor obvlada ogromno snov popolnoma; plastično in v krasnem jeziku nam riše življenje starih Slovanov in razkošnega bizantinskega dvora. Ti opisi nam pričajo o pisateljevih temeljnih študijah. Veliko je bilo zanimanje za ta naš najboljši zgodovinski roman, ko je izhajal pred leti v „Dom in svetu“, tem večje bo še sedaj, ko mu je junaška borba balkanskih Slovanov za svobodo podelila živo aktualnost. Ko izide še druga knjiga, bo treba posvetiti umotvoru daljšo študijo.

Dr. V. Z.

Andrej Rapè, Mladini. II. zvezek z 11 slikami. Ljubljana 1912. Izdalo in založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“. 8°. 106 str. — III. zvezek: **Šoloodrasli mladini.** S 3 slikami. 8°. 112 str. Cena zvezku 1 K 50 vin.

Zopet dve knjižici, namenjeni mladini v pouk in zabavo. Vpraša se le, ali odgovarjata po svoji vsebini in po načinu pripovedovanja temu namenu. Prva obsega 13, druga pa 16 črtic, sličic ali kako bi jih že nazval, ki so vse več ali manj refleksivnega značaja: malo dejanja je v njih, zato pa tem več razmišljanja, lirične omlednosti, sentimentalne navlake, leporečnega besedičenja, skratka preveč lupin, a premalo jedra. Posamezne črtice ne kaže tu posebe ocenjevati. Dokaj dobro je označena otroška duša v prvi črtici, „Nemec“; največ veselega dejanja je v zadnji „Ukane Matjaževega Groga“, a kje je tu kaka ideja, ki naj bi blažila, vzgajala mlado dušo? „Zaklad“ ostane brez učinka, ker ga zaduši besedni plevel. „Vstajenje“ hrope pod težko simboliko; „Brez gospodinje“ pa je mladinskemu naziranju neprimerna humoreska: Boštjančeva mati se je spotaknila ob štor, ko je nesla prašičem pomnje, in se je ponesrečila pri padcu; njen mož je skočil na pomoč, „nesel je ponesrečeno ženo v hišo in naprtal vse štiri vogle hiše na pleča — in jel piti pelin“. Takih banalnosti je žalibog preveč v obeh knjigah, n. pr. Groga grozi golobu, ki ga ne more ujeti: „Lopnem te po kljunu, . . . da se ti zazdi, da je tvoj god! — Tudi vrat ti hitro zavijem, da se preseliš na oni svet, da še vedel ne boš, kdaj!“ (II. 92). Ali: „Med gledalci se je pojavil tak smeh, da je gospodu Alojzilu (!) postalo slabo. Gospe in gospodične so cvilile, da so bolela ušesa.“ (III. 37). Prva knjiga ima 11 slik, izmed teh je po naši sodbi le 6 ad hoc narisanih, 5 klišejev je pa že drugod porabljenih in so dotične črtice le prigodnice k tem klišejem, n. pr. „Njegov ljubljeneč“.

Nič ugodnejše ni naše mnenje o zvezku, namenjenem „šoloodrasli“ — zakaj ne: šoli odrasli? — mladini, posebno še, ker jo kazi nenavadno mnogo tiskovnih hib. Večjidel nudijo žalostne slike iz našega kmetskega življenja, tako kar prva, „Prost sem!“, kjer fant, ki je pravkar izstopil iz šole, na prvem fantovskem večeru, pijan od žganja, ubije sovaščana gospodarja. Nič bolj zadovoljive